

Situationen i Kina för uigurer och andra muslimska minoriteter

RS/067/2021

Fastställelsebeslut: RA/111/2021			Version 1.0
Beslutsdatum: 2021-04-27			
Gäller för: hela myndigheten			
Gäller från och med: 2021-04-27			
Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Fakta om rättsliga ställningstaganden	1
1. Bakgrund	3
1.1 Xinjiang.....	3
1.2 Övriga Kina.....	6
2. Rättslig bedömning	6
2.1 Hemvist.....	6
2.2 Bedömning av förhållandena i Xinjiang för uigurer och andra turk- muslimska folkgrupper	6
2.3 Bedömning av förhållandena i övriga Kina och utomlands för uigurer och andra turkisk-muslimska folkgrupper	7
2.4 Uteslutande m.m.	7

1. Bakgrund

Den nu aktuella Lifosrapporten som ligger till grund för detta rättsliga ställningstagande är en uppdatering av en tidigare rapport från 2018 som behandlar uigurers och andra muslimska minoriteters situation i Kina.¹ Rapporten från 2018 fokuserade framför allt på senare års myndighetsrepression mot den uiguriska minoriteten och andra muslimska grupper i den autonoma provinsen Xinjiang i nordvästra Kina.² Rapporten behandlade även situationen för dessa grupper i övriga Kina. Den aktuella landrapporten³ bör läsas tillsammans med den tidigare rapporten.⁴

1.1 Xinjiang

I provinsen Xinjiang i Kina föreligger fortfarande en mycket allvarlig situation med omfattande människorättsövergrepp som riktas mot uigurer, men även mot andra muslimska grupper (t.ex. gruppen hui samt etniska kazaker och kirgiser).⁵ Förhållandena har under en lång tid präglats av långtgående diskriminering, statlig repression och frekventa tillslag mot misstänkta uiguriska separatister där statlig våldsanvändning i form av exempelvis tortyr har förekommit. Den slutliga politiska målsättningen från kommunistpartiets sida förefaller vara att genom påtvingad assimilering omstöpa andra kulturella och religiösa identiteter och i förlängningen eliminera dessa. I denna process har den kinesiska staten en tydlig strävan att kontrollera och assimilera minoriteterna som bor i Xinjiang. Detta sker bl.a. genom att man uppmuntrar inflyttning av han-kineser, försvårar uigurers tillträde till arbetsmarknaden och successivt minskar möjligheterna till utövande av religion och kultur. Kampanjen mot islam har lett till radikalisering och medfört en våldsspiral.

Det föreligger uppgifter från flera källor om att ett stort antal uigurer och andra muslimska minoriteter hålls frihetsberövande/internerade i så kallade politiska omskolningsläger. Amerikanska myndigheter bedömde i juni 2020 att fler än en miljon personer har internerats i Xinjiang.⁶ I en rapport, som uppdaterats i januari 2021, gör den amerikanska kongressens utredningstjänst bedömningen att cirka 1,5 miljoner personer internerats mellan 2017 och 2020.⁷

¹ Lifosrapport: Kina - situationen för uigurer och andra muslimska grupper (v. 1.0), publicerad 2018-10-30, dok. nr. 42237, (Hämtad 2021-03-30).

² Utrikespolitiska Institutet, [Landguiden, Xinjiang](#), (Hämtad 2021-03-31).

³ Lifosrapport, Kina - uppdatering om situationen för uigurer och andra muslimska minoriteter, publicerad 2021.

⁴ Redogörelsen i det aktuella rättsliga ställningstagandet baseras huvudsakligen på de två nyss nämnda Lifos-rapporterna.

⁵ Se till exempel EurasiaNet, [After tentative start, Kazakhstan is obliterating Xinjiang activism](#), 2021-02-22, (hämtad 2021-03-24); Nederländerna. Ministry of Foreign Affairs, [Country of origin information report China](#), 2020-07-01, s. 64 (hämtad 2021-03-24); Freedom House, [Freedom in the World 2021 - China](#), 2021-03-03, (hämtad 2021-03-24).

⁶ US Department of State, [2019 Report on International Religious Freedom: China - Xinjiang](#), 2020-06-10, (hämtad 2021-03-24).

⁷ Congressional Research Service, [Uyghurs in China](#), 2019-03-06, s. 1 (hämtad 2021-03-24).

Det finns också uppgifter enligt vilket det finns mellan 1 300 och 1 400 utomrättsliga interneringsläger, exklusive fängelser, i Xinjiang.⁸

Interneringen i omskolningslägren sker godtyckligt, utan någon laglig grund, utan att några egentliga brottsanklagelser riktas mot de frihetsberövade, utan att saken prövas i domstol och utan att frihetsberövandet tidsbestäms.

Kriterierna för internering framstår som godtyckliga och även de mest oförargliga beteenden eller uttryck kan väcka myndigheternas intresse och föranleda drastiska åtgärder. Svårigheter att fullt ut förutsäga myndigheters agerande föreligger eftersom grunder för ingripandet sällan deklarerar. En rad omständigheter som används som kriterier av kinesiska myndigheter för att avgöra om en person ska interneras i omskolningsläger är dock återkommande:

- Egna eller anhörigas inrikes (även inom Xinjiang) och internationella reser samt utlandsvistelser, särskilt i muslimska länder, kontakter i utlandet, andra kopplingar till andra länder, dubbelt medborgarskap, asylansökan
- Att ha påkommit med att be, besöka en moské, inneha religiös litteratur, ha praktiserat islam, ha använt religiösa uttryck i sitt sätt att hälsa samt olika, preciserade aspekter av religionsutövning
- Att ha fler barn än vad som tillåts i den kinesiska politiken för familjeplanering
- Att vara ung man (född efter 1980)
- Att använda misstänkt mjukvara i telefon eller dator (exempelvis Skype) eller ladda ned extremistiskt audiovisuellt material
- Att vara ”nedkopplad” (vid upprepade tillfällen stänga av sin mobiltelefon eller att saknas under perioder), att använda sig av ett mobiltelefonnummer som inte är registrerat i ens namn
- Att uttrycka kritik mot myndigheternas policy eller motsätta sig officiell politik eller hur myndigheterna sköter sitt uppdrag
- Att inte tala kinesiska tillräckligt bra
- Tidigare kriminell belastning eller övrigt misstänkt förflutet
- Till synes obetydliga omständigheter som utgör triggers i polismetoder
- Att gifta eller skilja sig i strid med officiella legala krav
- Att sakna fast adress
- Att använda sig av falska dokument
- Att ha ”extremistiska tankar”
- Att ha släktingar som ingår i en grupp som betraktas som terrorister

⁸ Newlines Institute for Strategy and Policy, [The Uyghur Genocide: An examination of China's Breaches of the 1948 Genocide Convention](#), mars 2021, s. 22 f. (hämtad 2021-03-24).

- Att tidigare ha varit föremål för myndighetsåtgärder, såsom att ha varit frihetsberövad eller dömd för politiska eller icke-politiska brott
- Att vara allmänt opålitlig eller bete sig ”allmän misstänkt”
- Att ha ”komplexa sociala relationer” eller ”instabila tankar” eller ”otillbörliga sexuella relationer

Kriterierna ovan är inte uttömmande.⁹

Det förekommer också uppgifter om att internering skett urskillningslöst i vissa delar av Xinjiang för att uppfylla kvoter.

Uppgifter talar för att antalet internerade uigurer i de södra delarna av Xinjiang - där de största koncentrationerna av uigurer finns - är långt mycket större än i de norra delarna. Det går dock inte att identifiera några avgörande skillnader mellan uigurers och andra muslimska gruppers situation.

I lägren tillämpas militär disciplin och de frihetsberövade utsätts för politisk indoktrinering. Övervakningen är massiv. Det finns utförliga vittnesmål om bristfälliga förhållanden och trängsel samt tortyr och andra allvarliga former av fysiska och psykiska bestraffningar.

Det finns även risk att utsättas för andra typer av ingripanden än att placeras i omskolningsläger, t. ex. genom diskriminering, statlig repression och tillslag mot misstänkta uiguriska separatister.

Newlines Institute for Strategy and Policy bedömer att det finns betydande bevis för att kinesiska myndigheter systematiskt genomför ett program som syftar till att förhindra uiguriska födselar.¹⁰ Dokument från 2019 visar myndigheternas planer för att genomföra massteriliseringar av kvinnor på landsbygden i uiguriska regioner. I två regioner ska kampanjen ha omfattat 14 respektive 34 procent av alla gifta uiguriska kvinnor bara under 2019. Från interneringsläger finns vittnesmål om tvångsinsättning av spiraler, tvångsaborter, injektioner av okända preparat som stoppar menstruationscykeln och som har svåra biverkningar samt om sparkar mot magar under förhör.¹¹

Kinesiska myndigheter har ett omfattande nätverk av internatskolor och andra institutioner (”child welfare guidance centres”) som i praktiken utgörs av barnhem där uiguriska barn tas om hand. Kommunistpartiet hade 2020 som mål att varje kommun i Xinjiang (sammanlagt över 800) ska ha ett eller två barnhem. Antalet omhändertagna barn har ökat med över 75 procent mellan 2017 och 2019, från knappt 500 000 till drygt 880 000. Ofta handlar det om barn vars båda föräldrar har internerats eller är tvångsarbetare.

⁹ Human Rights Watch. HRW, [China: Big Data Program Targets Xinjiang's Muslims](#), 2020-12-09, (hämtad 2021-03-24); The Rights Practice, [Invisible Pain – Sexual and gender-based violence in Xinjiang](#), november 2020, s. 6 f. (hämtad (2021-03-24); Newlines Institute for Strategy and Policy, [The Uyghur Genocide: An examination of China's Breaches of the 1948 Genocide Convention](#), mars 2021, s. 24, 32 f. (hämtad 2021-03-24).

¹⁰ Newlines Institute for Strategy and Policy, s. 31 f.

¹¹ Newlines Institute for Strategy and Policy, s. 32.

Barnhemmen rapporteras vara överfulla och präglas av inhumana förhållanden. Närmare 40 procent av alla skolelever ("elementary school" och "middle school") i Xinjiang har separerats från sina familjer och placerats på internatskolor. Human Rights Watch uppmärksammar också företeelsen men konstaterade i september 2019 att antalet barn i Xinjiang som placerats på internatskolor eller andra institutioner utan föräldrars medgivande var okänt.¹²

1.2 Övriga Kina

När det gäller situationen utanför Xinjiang finns uppgifter om uigurer som vistats temporärt i övriga Kina och som har tvingats att återvända till sina hemorter i Xinjiang och där blivit föremål för internering. Dessutom finns en sannolikt mycket liten grupp av uigurer som sedan lång tid är etablerade i övriga Kina och det kan finnas anledning att tydligt skilja denna grupp från övriga. Detta förefaller dock inte utgöra ett effektivt skydd mot att återsändas till Xinjiang. Kinesiska myndigheter agerar, till synes utan anledning, för att förmå individer och grupper av individer att återvända till Xinjiang. Det föreligger inga uppgifter om att andra än uigurer har skickats från övriga Kina till Xinjiang och internerats i omskolningsläger. Den slutliga politiska målsättningen förefaller vara att genom påtvingad assimilering omstöpa andra kulturella och religiösa identiteter och i förlängningen eliminera till kommunistpartiet alternativa auktoriteter.¹³

2. Rättslig bedömning

2.1 Hemvist

Inte alla personer som tillhör de turk-muslimska grupperna är medborgare i Kina. Detta gäller också för personer med turk-muslimskt ursprung bosatta i Xinjiang. Inte heller har alla uigurer eller andra turk-muslimer från Kina haft sin hemvist i Xinjiang. Den sökandes medborgarskap måste utredas noga. De är den sökande som ska göra sannolikt att han eller hon är medborgare i Kina och även göra sin hemvist i Kina sannolik.¹⁴

2.2 Bedömning av förhållandena i Xinjiang för uigurer och andra turk-muslimska folkgrupper

Situationen i Xinjiang präglas av att muslimsk religionsutövning i praktiken är förbjuden och att man som uigur eller som tillhörande annan turk-muslimsk folkgrupp med hemvist i Xinjiang, löper en risk att på ett närmast godtyckligt sätt gripas utan rättgång och placeras i omskolningsläger.

¹² Human Rights Watch. HRW, [China: Xinjiang Children Separated from Families](#), 2019-09-15, (hämtad 2021-03-24).

¹³ China Daily, 2018-10-17, [Interview with Xinjiang government chief on counterterrorism, vocational education and training](#) (Hämtad 2021-03-30).

¹⁴ Rättsligt ställningstagande angående begreppet hemvist i asylärenden, [RS/026/2021](#).

Detta gäller även för obetydliga förseelser eller för handlingar som enligt svensk rättsuppfattning inte får föranleda myndighetsingripande.¹⁵

Förhållandena som råder i omskolningslägren i Xinjiang, nämligen att man som intagen är frihetsberövad utan möjlighet till rättegång samt förekomst av tortyr och andra allvarliga former av fysiska och psykiska bestraffningar, är mycket allvarliga.

Migrationsverket bedömer att det är sannolikt att en asylsökande från Kina som är muslim och uigur eller tillhör någon annan turkisk folkgrupp, samt har haft sin hemvist i provinsen Xinjiang i Kina, i normalfallet riskerar att placeras i omskolningsläger eller att utsättas för andra typer av ingripanden. Eftersom grunden för detta är personens tillhörighet till viss folkgrupp eller personens religiösa eller (tillskrivna) politiska uppfattning, är personen att anse som flykting.

Det finns även risk att utsättas för andra typer av ingripanden som t.ex. genom att personen diskrimineras eller utsätts för statlig repression som t.ex. tillslag mot misstänkta uiguriska separatister. Detta kan också medföra att en asylsökande ska bedömas vara flykting enligt utlänningslagen.

Migrationsverket bedömer att en asylsökande från Kina som är muslim och uigur eller tillhör någon annan turkisk folkgrupp, samt har haft sin hemvist i provinsen Xinjiang i Kina, ofta gjort sannolikt individuella skyddsskäl då de riskerar att placeras i omskolningsläger eller att utsättas för andra typer av allvarliga ingripanden. Om personen gjort sannolikt att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp är personen flykting enligt utlänningslagen.

2.3 Bedömning av förhållandena i övriga Kina och utomlands för uigurer och andra turkisk-muslimska folkgrupper

En asylsökande från Kina som tillhör någon av folkgrupperna (t.ex. gruppen hui samt etniska kazaker och kirgiser) och som är muslim, men som inte har haft sin hemvist i Xinjiang, löper förmodligen en något mindre risk, dock ej försumbar, att utsättas för förföljelse.

Personer som har goda kontakter med den kinesiska staten löper sannolikt mindre risk att drabbas av illabehandling.

2.4 Uteslutande m.m.

En flykting eller alternativt skyddsbehövande är, enligt 4 kap. 2 b-c §§ utlänningslagen utesluten från skydd om det finns synnerlig anledning att anta att han eller hon gjort sig skyldig till bl.a. brott mot freden, krigsförbrytelse eller brott mot mänskligheten.

¹⁵ I detta sammanhang se också Rättsligt ställningstagande angående flyktingbedömningar rörande sökande som tillhör särskilt utsatta grupper, RS/134/2021.

Mot bakgrund av att det förekommer uppgifter om att personer från turk-muslimska minoriteter i Kina har anslutit sig till våldsbejakande islamistiska organisationer, måste frågan om uteslutande utredas noga i varje enskilt ärende. Särskilt viktig blir då frågan om resväg till Sverige och eventuell vistelse i tredje land innan ankomsten till Sverige.

Något internflyktsalternativ för den som riskerar skyddsgrundande behandling av den kinesiska staten bedöms inte föreligga i Kina.

Det som framgår av redovisad landinformation kan utgöra en sådan ny omständighet som kan ligga till grund för att bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § utlänningslagen.